

Chanuka and the Book of Macabees

A different miracle, or a different perspective

source sheet for shiur by Menachem Leibtag: // Tanach Study Center - www.tanach.org

A. Three time periods :

- 1. Chanuka BEFORE Chanuka**
- 2. Chanuka - the miracle itself (During the time of Maccabees)**
- 3. Chanuka AFTER Chanuka (from after Destruction of Second Temple)**

B. How can there be Chanuka before Chanuka ??

It may not be by chance Chanuka & Xmas same time of year!

Winer solstice important time of year [in ancient times]

Winter solstice in Jewish sources: Talmud Bavli

Talmud Bavli- Tractate Avoda Zara 8b

MISHNA: These are the festivals of the heathens: *Kalends, Saturnalia...*

GEMARA: The rabbis taught: Adam [the first man], when he noticed that each day became shorter and shorter, he cried:

Woe is to me, for the world becomes darker and darker - **because of my sin**, and it seems to be returning to 'chaos and ruin'; and this is my death which was decreed by heaven.

He arose and fasted and prayed eight days. Thereafter, he noticed the 'winter solstice', **as the days become longer**, he understood that such is the cycle of the world, and celebrated for eight days.

The next year, he also proclaimed the eight days on which he had fasted as holidays.

He established them to laud heaven:

his descendants, however, made them holidays for the idols.

תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף ח עמוד א

דף ח,א משנה: ואלו אידיהן של עובדי כוכבים

גמרא: אמר רב חנן בר רבא:

קלנדא - ח' ימים אחר תקופה;

סטרנורא - ח' ימים לפני תקופה.

ת"ר לפי שראה אדם הראשון יום שמתמעט

והולך, אמר אוי לי - שמא בשביל שסרחתי

עולם חשוד בעדי - וחוזר לתוהו ובוהו - וזו היא

מיתה שנקנסה עלי מן השמים.

עמד וישב ח' ימים בתענית ובתפלה; כיון שראה

תקופת טבת, וראה יום שמאריך והולך - אמר:

מנהגו של עולם הוא! הלך ועשה שמונה ימים טובים.

לשנה האחרת עשאן לאלו ולאלו ימים טובים.

הוא קבעם לשם שמים,

והם קבעום לשם עבודת כוכבים.

In Judaism, no surprise that we find custom to light candles on the 8 darkest and longest nights of the Jewish solar/lunar year.

C. When the winter solstice falls out in Jewish Calendar
Darkest & longest nights of the year
Nisan - always includes spring equinox => 9 months later
+ moon is not seen during last week of the month

D. Early second Temple Period - ground breaking date
Either 24th or 25th of Kislev
See Chagai 2:10-24 -
Includes message of hope in time of darkness
A nope never fulfilled till time of the Macabees
See Rashi on Chagi

E. Book of Macabees -

The date chosen by Hellenists to defile the mizbayach!

Chapter 1

[10] From them came forth a sinful root, Antiochus Epiphanes, son of Antiochus the king; he had been a hostage in Rome. He began to reign in the one hundred and thirty-seventh year of the kingdom of the Greeks.

[11] In those days lawless men came forth from Israel, and misled many, saying, "Let us go and make a covenant with the Gentiles round about us, for since we separated from them many evils have come upon us."

[12] This proposal pleased them, [13] and some of the people eagerly went to the king. He authorized them to observe the ordinances of the Gentiles. [14] So they built a gymnasium in Jerusalem, according to Gentile custom,

[15] and removed the marks of circumcision, and abandoned the holy covenant. They joined with the Gentiles and sold themselves to do evil. ....

[20] After subduing Egypt, Antiochus returned in the one hundred and forty-third year. He went up against Israel and came to Jerusalem with a strong force. [21] He arrogantly

entered the sanctuary and took the golden altar, the lampstand for the light, and all its utensils. ...

[41] Then the king wrote **to his whole kingdom that all should be one people,** [42] and that each should give up his customs.

[43] All the Gentiles accepted the command of the king. **Many even from Israel gladly adopted his religion; they sacrificed to idols and profaned the sabbath.** [44] And the king sent letters by messengers to Jerusalem and the cities of Judah; he directed them to follow customs strange to the land, [45] to forbid burnt offerings and sacrifices and drink offerings in the sanctuary, to profane sabbaths and feasts...

[52] Many of the people, **everyone who forsook the law, joined them, and they did evil in the land;**

[53] they drove Israel into hiding in every place of refuge they had. [54] Now **on the fifteenth day of Chislev,** in the one hundred and forty-fifth year, they erected a desolating sacrilege upon the altar of burnt offering. They also built altars in the surrounding cities of Judah,

[55] and burned incense at the doors of the houses and in the streets. [56] The books of the law which they found they tore to pieces and burned with fire.

[57] Where the book of the covenant was found in the possession of anyone, or if anyone adhered to the law, the decree of the king condemned him to death...

[59] **And on the twenty-fifth day of the month they offered sacrifice on the altar which was upon the altar of burnt offering.**

[62] But many in Israel stood firm and were resolved in their hearts not to eat unclean food.

[63] They chose to die rather than to be defiled by food or to profane the holy covenant; and they did die.

CHAPTER 2

[1] In those days Mattathias the son of John, son of Simeon, a priest of the sons of Joarib, moved from Jerusalem and settled in Modein.

[2] He had five sons, John surnamed Gaddi,

[3] Simon called Thassi,

[4] Judas called Maccabeus,

[5] Eleazar called Avaran,
and Jonathan called Apphus.

[6] He saw the blasphemies being committed in Judah and Jerusalem,...

[42]

Now Judas and his brothers saw that misfortunes had increased and that the forces were encamped in their territory. They also learned what the king had commanded to do to the people to cause their final destruction. [43] But they said to one another, "Let us repair the destruction of our people, and fight for our people and the sanctuary." [44] And the congregation assembled to be ready for battle, and to pray and ask for mercy and compassion....

[46] So they assembled and went to Mizpah, opposite Jerusalem, because Israel formerly had a place of prayer in Mizpah.

[47] They fasted that day, put on sackcloth and sprinkled ashes on their heads, and rent their clothes. [48] And they opened the book of the law to inquire into those matters about which the Gentiles were consulting the images of their idols. [49] They also brought the garments of the priesthood and the first fruits and the tithes, and they stirred up the Nazirites who had completed their days; [50] and they cried aloud to Heaven,

saying, "What shall we do with these? Where shall we take them?
[54] Then they sounded the trumpets and gave a loud shout.
[57] Then the army marched out and encamped to the south of
Emmaus.
[58] And Judas said, "Gird yourselves and be valiant. Be ready
early in the morning to fight with these Gentiles who have
assembled against us to destroy us and our sanctuary.
[59] It is better for us to die in battle than to see the
misfortunes of our nation and of the sanctuary. [60] But as his
will in heaven may be, so he will do."

F. Switching now to Hebrew version - to highlight 'atmosphere'

(מא) ויצווה יהודה את גדוד אחד מאנשיו לצור על המצודה

עד טהרם את המקדש. (מב) ויבחר מן הכוהנים אשר לא
נטמאו ואשר לא עזבו את ברית אלוהיהם, ויצווים לטהר את
המקדש ולהשליך את האבנים אשר נטמאו אל מקום טמא.

(מג) ויראו את מזבח העולה כי חולל,
ויועצו לב יחדו כדת מה לעשות.

(מד) ותהי העצה היעוצה לנתוץ את המזבח עד רדתו, לבלתי
היות להם למכשול, יען כי חיללוהו זרים. וייתצו אתו. (מה)

ויניחו את האבנים על הר הבית אל מקום פלוני אלמוני, עד
אשר יקום נביא בישראל להורותם את אשר יעשון. (מו) ויקחו

אבנים שלמות אשר לא עלה עליהן ברזל, ככתוב בתורת ה'

ויבנו מזבח חדש כתבנית הראשון.

(מח) ויחדשו את כל כלי הקודש, וישימו את המנורה אל ההיכל ואת מזבח הקטורת

ואת שולחן הפנים. (מט) וישימו את הקטורת על המזבח, ועל

המנורה העלו את נרותיה להאיר במקדש. (נ) ויתנו את לחם

הפנים על השולחן, ואת הפרוכת המסך על הארון, ותכל כל העבודה

כאשר בתחילה. (נא) ויהי ביום החמישי ועשרים

לחדש התשיעי הוא כסלו, בשנת שמונה וארבעים

ומאה, וישכימו בבוקר ויעלו עולות על המזבח החדש

כמשפט. (נב) ויחנכו את המזבח בעצם היום

אשר טמאו אותו הגויים, ויהללו לה' בשירים

ובכינורות בחלילים ובמצלצלים. (נג) ויפלו על פניהם וישתחוו לה'

על אשר נתן להם עוז ותשועה.

(נד) ויחוגו את חנוכת המזבח שמונת ימים, ויעלו

עולות ותודות בשמחת לבבם. (נה) ויפארו את פני ההיכל בעטרות

ובמגיני זהב ויחטאו את השערים ואת לשכות הכוהנים, וישימו את הדלתות. (נו) ותהי שמחה

גדולה בכל העם, כי גלל ה' את חרפת הגויים מעליהם. (נז) ויצווה יהודה ואחיו וכל

קהל ישראל לחוג את חנוכת המזבח ביום החמישה

ועשרים לחדש כסלו שמונת ימים מדי שנה בשנה בהלל

ובתודה לה'.

G. Additional traditional sources

Showing Temple already conquered before 25 Kislev

מגילת תענית ט

ג כסלו

בתלתא בכסליו אתנטילו סימותא מן דרתא

מפני שבנו סימואות סימואות בעזרה, וכשגברה יד בית חשמונאים
בטלום והוציאו משם, ובאותו יום שבטלום עשאוהו יום טוב.

ז[

בשבעה ביה יום טב יום שמת הורדוס...

כה

**בעשרין וחמשה ביה יום חנוכה תמניא יומין, דלא למספד
בהון שכשנכנסו יונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל,
וכשגברה יד בית חשמונאי ונצחום, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד
שהיה מונח בחותמו של כהן הגדול שלא נטמא, ולא היה בו
להדליק אלא יום אחד. ונעשה בו נס והדליקו שמונה ימים. לשנה
אחרת קבעום."**

G. Miracle of Menorah – the ‘reason’ or a ‘sign’

Note how miracle was in the ‘jug’

Commandment is to light Menorah each day,

[burned from ‘evening to morning’ - not during day]

מהרש"א חידושי אגדות. שבת דף כא -ב

מאי חנוכה כו'. ופירוש הר"ן כלומר חנו בכ"ה כו'
ע"ש וק"ק מאי חניית שייך הכא כיון דהותר בהן
מלאכה ולא נתנו ליי"ט אלא להלל ולהודות

**ונראה לפרש דנקרא חנוכה ע"ש חנוכת המזבח
כדאמריי בפרק ר' ישמעאל דבית חשמונאי גנזו
אבני מזבח ששקצו אנשי עו"ג לע"ז והוצרכו
לבנות מזבח חדש ולכך נקרא חנוכה**

**ולא קאמר הכא מאי חנוכה - אלא :
מאיזה נס קבעו אותו, להדליק בו נרות**

Josephus Antiquities Book XII chapter 8

7. Now Judas celebrated the festival of the restoration of the sacrifices of the temple for eight days, and omitted no sort of pleasures thereon; but he feasted them upon very rich and splendid sacrifices; and he honored God, and delighted them by hymns and psalms. Nay, they were so very glad at the revival of their customs, when, after a long time of intermission, they unexpectedly had regained the freedom of their worship, that they made it a law for their posterity, that they should keep a festival, on account of the restoration of their temple worship, for eight days. And from that time to this we celebrate this festival, **and call it Lights**. I suppose the reason was, **because this liberty beyond our hopes appeared to us; and that thence was the name given to that festival**. Judas also rebuilt...

H. Why continue to celebrate after Temple destroyed

1. Eternal struggle of 'survival mode'

2. To remember eternal goal of 'revival mode' / Zecharya